

УДК 343.137; 343.98

DOI: <https://doi.org/10.33098/3083-726X.2025.1.32.167-173>

ДОКАЗУВАННЯ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ ЯК МІЖПРЕДМЕТНА ТЕОРІЯ

Волобуєв Анатолій*

*професор кафедри кримінально-правових дисциплін, доктор юридичних наук, професор, Дніпровський державний університет внутрішніх справ (м. Дніпро, Україна)
<https://orcid.org/0000-0001-9419-7446>

Мета статті полягає у визначенні зв'язків і впливу окремих теоретичних вчень наук кримінально-правового блоку на формування міжпредметної теорії доказування у кримінальному провадженні. Для досягнення мети проведено аналіз національного кримінального і кримінального процесуального законодавства, слідчої і судової практики, наукових публікацій щодо проблем доказування у кримінальному провадженні. Використані методи діалектичного, історичного, порівняльно-правового, логіко-семантичного та інші методи наукового дослідження для встановлення зв'язку між категоріями наук кримінального, кримінального процесуального права та криміналістики. Сформульовано висновки, що теорія доказування у кримінальному провадженні повинна розглядатися не тільки з точки зору галузевого доктринального тлумачення, а як результат інтеграції окремих вчень наук кримінально-правового блоку. Це є проявом міжпредметних зв'язків цих наук. Вперше ключові положення теорії доказування у кримінальному провадженні розглядаються через призму інтеграції категорій наук кримінально-правового блоку. Удосконалено положення щодо формування доказів під час досудового розслідування, остаточна оцінка яких здійснюється виключно судом за участі сторін кримінального провадження. Викладені думки і пропозиції орієнтовані на удосконалення національного кримінального процесуального законодавства і тлумачення норм інституту доказування. Видається, що їх сприйняття дозволить більш ефективно вирішувати завдання кримінального провадження.

Ключові слова: теорія доказування, склад кримінального правопорушення, предмет доказування, сліди кримінального правопорушення, докази, суб'єкти доказування.
© Волобуєв А., 2025
Стаття поширюється на умовах ліцензії CC BY 4.0

Волобуєв А. Доказування у кримінальному провадженні як міжпредметна теорія. *Art of Justice*. Редакційно-видавничий відділ Університету Короля Данила, 2025. Вип.1(32). С. 167-173. DOI: <https://doi.org/10.33098/3083-726X.2025.1.32.167-173>

Постановка проблеми

Існує філософський постулат, що будь-яка практична діяльність буде ефективною тільки тоді, коли вона ґрунтується на добротній теорії. В широкому розумінні теорія – це сукупність ідей, поглядів, концепцій, вчень, уявлень про об'єктивну діяльність, яка протистойть практиці як предметно-чуттєвій діяльності і водночас перебуває з нею в органічній єдності (теорія виростає з практики, узагальнює її та обґрунтовується нею, а практика осмислюється, зорганізується і спрямовується теорією) (Філософський енциклопедичний словник, 2002, с. 633). Відповідно, кримінально-процесуальна діяльність повинна спиратися на теоретичні положення, які покликана формувати наука кримінального процесу. Ключовою в цьому аспекті є теорія доказування у кримінальному провадженні. Історія її формування відбувалася протягом століть і залежала від панівної ідеології на певних історичних етапах розвитку суспільства та його судочинства. Ці процеси істотно вплинули на логіку мислення вітчизняних науковців і конструювання ними відповідних теоретичних положень, зокрема в 1922-2015 роках (Гмирко, 2015). Видається, що багато з таких історично обумовлених конструкцій детермінували формування сучасних уявлень щодо сутності доказування у кримінальному провадженні. Тому вітчизняна теорія доказування і на сьогодні зберігає окремі радянські концептуальні

тлумачення догматичного характеру. У зв'язку з цим існує нагальна потреба у критичному осмисленні деяких положень теорії доказування на сучасному етапі розвитку наук кримінально-правового блоку з урахуванням сформованих ними вчень.

Аналіз останніх досліджень та публікацій

Формування та удосконалення теорії доказування завжди було одним із пріоритетних напрямків наукових процесуальних досліджень. В 2012 р. було кардинально оновлено кримінальне процесуальне законодавство України з орієнтацією на міжнародні стандарти забезпечення права людини на справедливий і публічний розгляд його справи незалежним і безстороннім судом. У зв'язку з цим виникла потреба у перегляді та уточненні положень теорії доказування у кримінальному провадженні, що знайшло відображення в дослідженнях науковців-правників (В. Вапнярчука (Вапнярчук, 2017), В. Гмирка (Гмирко, 2015), В. Журавля, А. Коваленка (Журавель, Коваленко, 2022), С. Ісланкіна (Ісланкін, 2023), О. Кучера (Кучер, 2015), А. Панової (Панова, 2017), М. Погорецького (Погорецький, 2017), М. Шумила (Шумило, 2018) та ін.). Проведені дослідження торкалися як концептуальних питань доказування, так й окремих його аспектів. Але при цьому, як видається, поза належної уваги залишалися питання інтеграції в теорії доказування наукових знань, накопичених науками кримінально-правового блоку. Уявляється, що ці питання є досить важливими в плані визначення міжпредметних зв'язків кримінального, кримінального процесуального галузей права та криміналістики у формуванні теорії доказування.

Мета статті

Мета статті полягає у визначенні зв'язків і впливу окремих теоретичних вчень наук кримінально-правового блоку на формування міжпредметної теорії доказування у кримінальному провадженні.

Виклад основного матеріалу дослідження.

В контексті зазначеної проблематики видається доцільним звернути увагу на погляди видатного австрійського правника Ганса Гросса (в 1899-1902 роках плідно працював у Чернівецькому університеті, якому залишив у спадок низку своїх наукових творів) на міжпредметні зв'язки кримінального права, кримінального процесу та криміналістики. Вчений увійшов в історію не тільки як засновник криміналістики, але й як фундатор інших окремих напрямків кримінально-правових досліджень (Волобуєв, 2024). Аналізуючи міжпредметні зв'язки вказаних наук, Ганс Гросс зазначав, що матеріальне кримінальне право має своїм предметом вивчення злочинного діяння і покарання, а кримінальне процесуальне право містить у собі правила застосування матеріального кримінального права. Водночас відповіді на питання, як досліджувати злочинне діяння і встановлювати його способи, як його розкривати і виявляти винуватця, встановлювати його цілі і вирішувати інші питання покликана надавати криміналістика (Handbuch für Untersuchungsrichter als System der Kriminalistik, 2021, s. VII). Це висловлювання віддзеркалює уявлення про єдність об'єкта і близькість предметів дослідження вказаних наук і закладає підґрунтя для інтеграції відповідних предметних вчень. У зв'язку з цим видається цілком обґрунтованим розглядати теорію доказування у кримінальному провадженні як інтегративний продукт. Уявляється, що саме з цієї точки зору потрібно аналізувати зміст Глави 4 «Докази і доказування» КПКУ і відповідні положення теорії

доказування. Йдеться не тільки про галузеве доктринальне тлумачення відповідних кримінально-процесуальних визначень і приписів, але й про врахування в цих тлумаченнях сучасних наукових розробок суміжних наук кримінально-правового блоку.

Визначальним у цьому плані є кримінально-правова категорія складу кримінального правопорушення, наявність якого у суспільно небезпечному діянні певної особи є виключною підставою кримінальної відповідальності (ст. 2 ККУ). Склад кримінального правопорушення утворюють чотири елементи, кожний з яких має свій зміст: 1) об'єкт (суспільні відносини, що охороняються кримінальним законом і на які посягає правопорушення; предмет посягання; потерпілий від злочину); 2) об'єктивна сторона (суспільно небезпечне діяння; злочинні наслідки; причинний зв'язок між діянням і наслідками, що настали; місце; час; спосіб; обстановка; знаряддя; засоби вчинення злочину); 3) суб'єкт (фізична особа; осудність; вік кримінальної відповідальності; ознаки спеціального суб'єкта); 4) суб'єктивна сторона (вина; мотив; мета; емоційний стан) (Вознюк, 2016, с. 53). Елементи складу кримінального правопорушення мають інтерпретацію в науці кримінального процесу у вигляді поняття «предмет доказування». Як підкреслює В. М. Тертишник, це певна квінтесенція обставин події, яка в сукупності розкриває елементи складу кримінального правопорушення, з'ясування яких є необхідним для прийняття підсумкових рішень у справі (Тертишник, 2014, с. 277).

Відповідно до ч. 2 ст. 91 КПКУ доказування полягає у збиранні, перевірці та оцінці доказів з метою встановлення обставин, що мають значення для кримінального провадження. Доказами ж є фактичні дані (відомості) щодо обставин певної події, на підставі яких приймається рішення, що вони мають ознаки складу кримінального правопорушення та підлягають доказуванню. Але докази не знаходяться «на поверхні» в готовому вигляді, коли їх потрібно лише вилучити (збирати – означає складати щось до купи (Новий тлумачний словник української мови, 2006, с. 740)). Збирання доказів у кримінальному провадженні – це складна пошукова та аналітична робота уповноваженого державного органу, яка здійснюється стороною обвинувачення шляхом проведення слідчих (розшукових) дій і витребування речей і документів, а стороною захисту і потерпілою стороною – тільки шляхом витребування речей і документів (ст. 93 КПКУ). В процесі збирання доказів суб'єкту досудового розслідування потрібно визначити причинно-наслідковий зв'язок певних виявлених відомостей з подією минулого, яка має ознаки кримінального правопорушення. При цьому отримані відомості для того щоби вони могли сприйматися саме як докази і покладатися в основу певних процесуальних рішень, повинні бути оцінені. Остаточна їх оцінка надається виключно судом, адже відповідно до ч. 2 ст. 23 КПКУ не можуть бути визнані доказами відомості, що містяться в показаннях, речах і документах, які не були предметом безпосереднього дослідження суду, крім окремих випадків, передбачених цим Кодексом. Таким чином, можна зробити цілком логічний висновок, що під час досудового розслідування відбувається не **збирання** доказів, а їх **формування**, що цілком відповідає новітнім уявленням про цю процедуру (Панова, 2017, с. 13-14).

Для визначення сутності процесу формування доказів видається необхідним використовувати криміналістичне вчення про сліди кримінального правопорушення, які і слугують джерелом доказів. Ключовими у цьому є процесуальні поняття належності, достовірності і допустимості доказів (статті 84-90 КПКУ). Кримінальне правопорушення, як подія минулого, може бути пізнане тільки шляхом виявлення його слідів, залишених в довколишній обстановці. Саме тому таке пізнання характеризується поняттями «розслідування», «слідчий», «дослідження» тощо. Під слідами розуміються не тільки

сліди-відбитки певних об'єктів один на одному (використовуються для їх ідентифікації), але й будь-які зміни, спричинені суспільно-небезпечним діянням в матеріальній обстановці і в свідомості людей, які сприймали цю подію. При виявленні, фіксації та аналізі матеріальних та ідеальних слідів вирішується питання їх причинно-наслідкового зв'язку з кримінальним правопорушенням, адже вони можуть бути ознаками й зовсім іншої події, що могла передувати правопорушенню або мала місце після нього. Тому сформовані докази повинні бути належними, тобто суб'єкту розслідування потрібно з'ясувати, що виявлені і зафіксовані процесуальними засобами фактичні дані були наслідком саме суспільно небезпечного діяння. В інтерпретації ст. 85 КПКУ це означає, перш за все, що належними є докази, які прямо чи непрямо підтверджують існування чи відсутність обставин, що підлягають доказуванню у кримінальному провадженні, та інших обставин, які мають значення для кримінального провадження. Ступінь складності вирішення цього завдання суттєво залежить від проміжку часу між вчиненням кримінального правопорушення та його виявленням і початком розслідування.

Іншим досить проблемним завданням є забезпечення достовірності відомостей, що покладаються в основу доказів. Адже є загальновідомим, що вчинення багатьох злочинів та процес їх розслідування супроводжується використанням засобів маскування, різного роду інсценувань, надання неправдивих показань та інших фальсифікацій при формуванні доказів. Встановлення достовірності доказів означає перевірку отриманих даних з використанням криміналістичних версій і проведення відповідних процесуальних дій (слідчого експерименту, пред'явлення для впізнання, експертизи тощо). В результаті отримані і перевірені відомості набувають форми процесуальних джерел доказів – показань, речових доказів, документів, висновків експертів (ч. 2 ст. 84 КПКУ).

Важливим критерієм придатності використання відомостей як доказів є їх допустимість, що означає їх отримання: 1) належним суб'єктом, який має право проводити процесуальні дії з метою одержання доказів; 2) шляхом проведення певної передбаченої КПКУ процесуальної дії; 3) з дотриманням належного порядку проведення процесуальної дії; 4) з належним процесуальним оформленням ходу і результатів проведення процесуальної дії (Стефанів, 2022, с. 4-9). У зв'язку з цим актуальним у теорії доказування є питання оцінки доказів у кримінальному провадженні його суб'єктами. На основі аналізу змісту ч. 1 ст. 94 КПКУ можна зробити висновок, що законодавець наділив правом оцінки отриманих відомостей (даних), як належних, достовірних і допустимих доказів, двох уповноважених державою суб'єктів: 1) орган досудового розслідування (слідчий, прокурор); 2) суд (слідчий суддя, суд). Слідчий і прокурор здійснюють **попередню оцінку** доказів для прийняття певних процесуальних рішень на стадії досудового розслідування (можуть бути оскаржені). Слідчий суддя, суд здійснюють **остаточну оцінку** доказів при здійсненні судового контролю і судового розгляду поданих сторонами доказів при їх участі (покладаються в основу судових рішень). У зв'язку з цим не можна схвалити пропозицію А. В. Панової щодо виключення зі ст. 84 КПКУ вказівки на слідчого і прокурора як суб'єктів визнання фактичних даних доказами, оскільки вони, на думку авторки, виступають лише суб'єктами формування доказів (Панова, 2017, с. 14). Видається очевидним, що вказані суб'єкти при формуванні доказів не можуть їх не оцінювати, покладаючи їх в основу процесуальних рішень за своїм внутрішнім переконанням.

Висновки

Підсумовуючи викладене, потрібно підкреслити, що теорія доказування у кримінальному провадженні повинна розглядатися не з точки зору тільки галузевого доктринального тлумачення, а як результат інтеграції окремих вчень наук кримінально-правового блоку. Це обумовлено щільними міжпредметними зв'язками кримінального, кримінального процесуального галузей права та криміналістики у формуванні відповідних теоретичних положень. В основі цих зв'язків знаходиться спільність об'єкта і близькість предметів дослідження вказаних наук, що спостерігається за змістом категорій «склад кримінального правопорушення», «предмет доказування», «сліди кримінального правопорушення», «докази».

Процедура доказування у кримінальному провадженні є складною аналітично-пізнавальною діяльністю щодо суспільно небезпечного діяння як події минулого. Вона здійснюється шляхом виявлення, фіксації та аналізу як матеріальних, так й ідеальних слідів правопорушення. Це відбувається при наявності певного (іноді досить значного) проміжку часу між його вчиненням та виявленням і початком розслідування, в умовах активної протидії. З урахуванням цього пізнання здійснюється у формі доказування, якою передбачається оцінка належності, достовірності і допустимості отримуваних фактичних даних. Суб'єктами отримання відомостей про кримінальне правопорушення, їх попередньої оцінки і формування доказів виступає уповноважена державою сторона обвинувачення (слідчий, прокурор), на яку покладається обов'язок доказування обставин суспільно небезпечного діяння. Остаточна оцінка поданих сторонами доказів здійснюється виключно судом шляхом їх безпосереднього дослідження у судовому засіданні.

Перспективи подальших наукових розвідок

Стаття не претендує на всеосяжність дослідження проблематики доказування у кримінальному провадженні, наведені положення є особистими уявленнями автора, сформованими на основі порівняльного аналізу кримінального процесуального законодавства, слідчо-судової практики та наукових публікацій. Мета статті буде вважатися досягнутою, якщо вона послугує підставою для обговорення дискусійних питань. Зокрема видається, що окремого дослідження потребують питання щодо ролі в доказуванні потерпілого та його представника, а також представника юридичної особи у кримінальному провадженні.

Список використаних джерел

1. Філософський енциклопедичний словник : довідкове видання. Київ: Абрис, 2002. 744 с.
2. Гмирко В. П. Генеза теорії доказів вітчизняного кримінального процесу: методологічна рефлексія. *Часопис Національного університету «Острозька академія». Право.* 2015. № 2 (12). URL: <https://lj.oa.edu.ua/articles/2015/n2/15hvppmr.pdf>
3. Вапнярчук В. В. Теорія і практика кримінального процесуального доказування : монографія. Харків : Юрайт, 2017. 408 с. URL: <http://library.megu.edu.ua:8180/jspui/handle/123456789/2454>
4. Журавель В. А., Коваленко А. В. Дослідження доказів у кримінальному провадженні як складова процесу доказування. *Вісник Національної академії правових наук України.* 2022. Т. 29. № 2. С. 313–328. DOI: 10.31359/1993-0909-2022-29-2-313
5. Ісланкін С. Актуальні питання доказування у кримінальному процесі. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ.* 2023. № 4. С. 187-191. DOI: 10.31733/2078-3566-2023-4-187-191
6. Кучер О. В. Про деякі проблеми визначення обсягу та порядку дослідження доказів відповідно до вимог ст. 349 КПК України. *Вісник кримінального судочинства.* 2015. № 3. С. 158-163.

7. Панова А. В. Визнання доказів недопустимими у кримінальному провадженні : монографія. Харків : Право, 2017. 256 с. URL: http://lib.rada.gov.ua/static/about/text/3_Viznannja%20dokaziv_Mono_vnutri.pdf
8. Погорецький М. А. Нова концепція кримінального процесуального доказування. *Вісник кримінального судочинства*. 2015. № 3. С. 63-79.
9. Шумило М. Є. Юридична конструкція доказів у кримінальному провадженні. *Вісник кримінального судочинства*. 2018. № 1. С. 58-67.
10. Волобуєв А. Ф. Предмет і система криміналістики в поглядах Ганса Гросса. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Право*. 2024. Вип. 85, ч. 4. С. 24-29. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.85.4.3>
11. Handbuch für Untersuchungsrichter als System der Kriminalistik. Munchen. J. Schweitzer, 1908. / Керівництво для слідчих суддів як система криміналістики. Київ : Центр учбової літератури, 2021. 1080 с.
12. Вознюк А. А. Кримінальне право України. Загальна частина : конспект лекцій. Київ : Нац. акад. внутр. справ, «Освіта України», 2016. 236 с.
13. Тertiшник В. М. Кримінальний процес України. Загальна частина : підручник. Академічне видання. Київ : Алерта, 2014. 440 с.
14. Новий тлумачний словник української мови: вид. друге, виправлене. Том 1. Київ : Аконіт. 2006. 926 с.
15. Стефанів Н. Належність і допустимість доказів. Вимоги ЄКПЛ та КПК. *Верховний Суд*. 2022. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/Stefaniv_2022_01_27_.pdf

References

1. Filosofskyi entsyklopedychnyi slovnyk: dovidkove vydannia (2002) [Philosophical Encyclopedic Dictionary: Reference Edition]. Kyiv: Abrys. [in Ukrainian]
2. Hmyrko, V. P. (2015) Geneza teorii dokaziv vitchyznianoho kryminalnoho protsesu: metodolohichna refleksiiia [The Genesis of the Theory of Evidence in Domestic Criminal Procedure: Methodological Reflection]. Chasopys Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiia». Seriiia «Pravo», 2(12). URL: <https://lj.oa.edu.ua/articles/2015/n2/15hvppmr.pdf> [in Ukrainian]
3. Vapniarchuk, V.V. (2017) Teoriia i praktyka kryminalnoho protsesualnoho dokazuvannia [Theory and practice of criminal procedural evidence]: monohrafiia. Kharkiv: Yurait. URL: <http://library.megu.edu.ua:8180/jspui/handle/123456789/2454> [in Ukrainian]
4. Zhuravel, V. A., Kovalenko, A. V. (2022) Doslidzhennia dokaziv u krymin-alnomu provadzhenni yak skladova protsesu dokazuvannia [Research of evidence in criminal proceedings as a component of the evidentiary process]. Visnyk Natsionalnoi akademii pravovykh nauk Ukrainy. Vol. 29, 2. DOI: 10.31359/1993-0909-2022-29-2-313 [in Ukrainian]
5. Islankin, S. (2023) Aktualni pytannia dokazuvannia u kryminalnomu protsesi [Relevant issues of evidence in criminal proceedings]. Naukovyi visnyk Dnipropetrovskoho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav, 4, pp. 187-191. DOI: 10.31733/2078-3566-2023-4-187-191 [in Ukrainian]
6. Kucher, O. V. (2015) Pro deiaki problemy vyznachennia obsiahu ta poriadku doslidzhennia dokaziv vidpovidno do vymoh st. 349 KPK Ukrainy [On some problems of determining the scope and procedure for examining evidence in accordance with the requirements of Article 349 of the Criminal Procedure Code of Ukraine]. Visnyk kryminalnoho sudochynstva, 3, 158-163. [in Ukrainian]
7. Panova, A. V. (2017) Vyznannia dokaziv nedopustymymy u kryminalnomu provadzhenni [Inadmissibility of evidence in criminal proceedings]: monohrafiia. Kharkiv: Pravo. URL: http://lib.rada.gov.ua/static/about/text/3_Viznannja%20dokaziv_Mono_vnutri.pdf [in Ukrainian]
8. Pohoretskyi, M. A. (2015) Nova kontseptsiiia kryminalnoho protsesualnoho dokazuvannia [A new concept of criminal procedural evidence]. Visnyk kryminalnoho sudochynstva, 3, 63-79. [in Ukrainian]
9. Shumylo, M. Ye. (2018) Yurydychna konstruktsiia dokaziv u kryminalnomu provadzhenni [Legal construction of evidence in criminal proceedings]. Visnyk kryminalnoho sudochynstva, 1, 58-67. [in Ukrainian]
10. Volobuiev, A. F. (2024) Predmet i systema kryminalistyky v pohliadakh Hansa Hrossa [The subject and system of forensics in the views of Hans Gross]. Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Seriiia «Pravo». Issue 85, part. 4. 24-29. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.85.4.3>. [in Ukrainian]

11. Handbuch für Untersuchungsrichter als System der Kriminalistik. Munchen. J. Schweitzer, 1908. / Kerivnytstvo dlia slidchlykh suddiv yak systema kryminalistyky [Guidelines for investigating judges as a system of forensic science] (2021). Kyiv: «Tsentru uchbovoi literatury». [in Ukrainian]
12. Vozniuk, A. A. (2016). Kryminalne pravo Ukrainy. Zahalna chastyna: konspekt lektsii [Criminal Law of Ukraine. General part: lecture notes]. K.: Nats. akad. vnutr. sprav, «Osvita Ukrainy». [in Ukrainian]
13. Tertyshnyk, V. M. (2014). Kryminalnyi protses Ukrainy. Zahalna chastyna: pidruchnyk [Criminal law of Ukraine. general part: lecture notes]. Akademichne vydannia. K.: Alerta. [in Ukrainian]
14. Novyi tlumachnyi slovnyk ukrainskoi movy [New explanatory dictionary of the ukrainian language]: vyd. druhe, vypravlene. Vol. 1. Kyiv: vyd-vo «Akonit». 2006. [in Ukrainian]
15. Stefaniv, N. (2022). Nalezhnist i dopustymist dokaziv [Properly and admissibility of evidence]. Vymohy YeKPL ta KPK. Verkhovnyi Sud. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/Stefaniv_2022_01_27_.pdf [in Ukrainian]

PROVING IN CRIMINAL PROCEEDINGS AS A INTERCURRICULAR THEORY

Anatoly Volobuyev*

**Professor of the Department of Criminal and Legal Disciplines, Doctor of Law, Professor, Dnipro State University of Internal Affairs (Dnipro, Ukraine)*

The purpose of the article is to determine the connections and influence of individual theoretical teachings of the criminal law block on the formation of an interdisciplinary theory of evidence in criminal proceedings. To achieve the goal, an analysis of national criminal and criminal procedural legislation, investigative and judicial practice, scientific publications on the problems of evidence in criminal proceedings was conducted. Dialectical, historical, comparative law, logical-semantic and other methods of scientific research were used to establish a connection between the categories of criminal, criminal procedural law and criminology sciences: "composition of a criminal offense", "subject of proof", "traces of a criminal offense", "evidence". The conclusions are formulated that the theory of evidence in criminal proceedings should be considered not only from the point of view of branch doctrinal interpretation, but as a result of the integration of individual teachings of the criminal law block. This is a manifestation of the interdisciplinary connections of these sciences. Such connections are due to the commonality of the object and the proximity of the subjects of research of these sciences. The procedure of proving in criminal proceedings is carried out by identifying, fixing and analyzing material and ideal traces of a crime. This occurs when there is a certain (sometimes quite significant) period of time between its commission and detection and the beginning of the investigation, in conditions of active opposition. Taking this into account, cognition is carried out in the form of proving, which involves assessing the relevance, reliability and admissibility of the obtained factual data. For the first time, the key provisions of the theory of proving in criminal law are considered through the prism of integrating the categories of sciences of the criminal law block. On this basis, the provisions on the formation of evidence during the pre-trial investigation have been improved, the final assessment of which is carried out exclusively by the court with the participation of the parties to the criminal proceedings. The ideas and proposals presented are aimed at improving the national criminal procedural legislation and the interpretation of the norms of the institute of proof. It seems that their perception will allow solving the tasks of criminal proceedings more effectively.

Key words: theory of evidence, composition of a criminal offense, subject of proof, traces of a criminal offense, evidence, subjects of proof.

Дата першого надходження статті до видання: 20.10.2025
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 07.11.2025
Дата публікації: 10.02.2026